SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. CI. No. 216. JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, NOVEMBER 12, 1994. CENTS 50 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК СУБОТА, 12-го ЛИСТОПАДА 1994 Ч. 216. РІК CI

ЗАКЛИК
ДО ЧЛЕНІВ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ І ВСІХ УКРАЇНЦІВ ДОБРОЇ ВОЛІ

В неділю, 23-го жовтня ц. р., телевізійна мережа Сі-Бі-Ес передала на програмі „60 хвилин" один сегмент під заголовком „Гидке обличчя свободи". В ньому представлено Львів і західню Україну, як осідок розповсюдження антисемітизму і нацизму. Цією 15-хвилинною передачею, вживаючи невірних фактів та перестарілих фальсифікацій історії України, очорнено не тільки західніх українців, але українців загалом. На що образливу передачу наша українська громада швидко зареагувала так телефонічними, як і писемними протестами до Сі-Бі-Ес. На жаль, до цього часу, за виїмком прочитаних на чергових передачах „60 хвилин" кількох голосів глядачів, Сі-Бі-Ес на протести позитивно не зареагувала і не подала спростування, ані не перепросила.

Цей новий інцидент знеславлення українців 23-го жовтня ц. р. є тільки ще одним випадком у довгому ланцюгу різних акцій зі сторони засобів масової інформації, щоб постійно дискредитувати український нарід та нищити його добре ім'я, а спеціяльно тепер, перед першою візитою Президента Леоніда Кучми до Вашингтону. Цим разом акція була дуже широко розповсюджена в Америці і в Канаді, бо у передачу „60 хвилин" включається майже 20 мільйонів глядачів.

Ще у 1985 році, у відповідь на посилену атаку з боку засобів масової інформації та нових публікацій ворожих українцям, УНСоюз створив Фонд Оборони Української Спадщини, завданням якого було обороняти добре ім'я українців та опрокидувати всі намагання приписати українській спільноті воєнні злочини проти людства та співпрацю з нацистами.

Як тоді, так і тепер УНСоюз дальше обстоює думку, що в обороні справедливости та доброго імени всіх українців треба все і всюди виступати та опрокидувати всі несправедливі обвинувачення. Бо без наших рішучих і швидких противідій, вже постійно поширюватися по цілому американському континенті та у всіх сферах суспільства.

Але для різних серйозних акцій потрібні великі фонди. Тому Екзекутивний Комітет УНСоюзу відновляє тепер збірку пожертв до Фонду Оборони Української Спадщини (Ukrainian Heritage Defense Fund) і закликає всіх членів УНСоюзу та людей доброї волі щедро відгукнутися на цей заклик.

Всі датки будуть заховані тільки у цей Фонд Оборони Української Спадщини і будуть скоро проголошені у союзовій пресі та використані тільки на призначені цілі. Чеки проситься виставляти на Ukrainian National Association — UNDF зі зазначенням в долішнім (60 Minutes) та висилати на адресу: Ukrainian National Association, 30 Montgomery Street, Jersey City, N. J. 07302.

Допоможіть обороняти правду та справедливість! Допоможіть обороняти добре ім'я українців!

ЕКЗЕКУТИВНИЙ КОМІТЕТ УНСоюзу

У Ню Йорку відзначено пам'ять Митрополита А. Шептицького

Ню Йорк. — З нагоди 50-ліття від смерти Слуги Божого Митрополита Андрея Шептицького відбулася заходами Громадського комітету в суботу, 4-го листопада, у залі Наукового Товариства ім. Шевченка наукова конференція з багатою і цікавою програмою. Прибули Єпископ Стемфордської Епархії Василь Лостен і Єпископ Української Православної Церкви Всеволод. Перший з них відкрив конференцію, другий виголосив доповідь про Митрополита Шептицького, як того, що прагнув злуки обох Церков і шукав зв'язків із православними українцями.

Надзвичайно цікаву доповідь виголосив активний жидівський діяч-письменник, Дейвид Левин, один із тих, які врятувалися від гітлерівського голокосту завдяки Митрополитові Шептицькому. Промовляв англійською мовою. Головна теза його доповіді: Митрополит Андрей раз-у-раз опинювався в центрі важких конфліктів — він був „посередині", він зберігав завжди достойну рівновагу духовного пастиря.

Професор Ягайлонського університету у Кракові д-р Анджей Зємба доповідав українською мовою. Насвітлював об'єктивно, інколи дуже негативно, польську державну політику супроти Української Католицької Церкви аж до такої несенітної міри, як бажання латинізувати всіх греко-католиків.

Останнім доповідачем був проф. Василь Ленцик, один із найкращих істориків УКЦеркви та, зокрема, епохи Митрополита Шептицького. Подав коротко його життєвий шлях колишнього польського аристократа, який став українським патріотом.

Конференцію проводив директор канцелярії НТШ ред. Микола Галів, представляючи кожного доповідача. Заля була вщерть повна.

Видають збірку історичного роману

Київ (Р. Р.). — У Спілці Письменників України відбулася презентація книжкової серії „Бібліотека українського історичного роману". Серія включає 30 томів кращих українських історичних повістей і романів XIX-XX століть, які виходитимуть протягом 1994-95 років. На сьогодні вже видано шість томів. Організаторами видання збірки є Український Центр Духової Культури (УЦДК), Спілка Письменників України та Товариство „Знання".

Директор УЦДК Дмитро Єлисеєв сказав, що після виходу усіх 30-ох томів бібліотека можливо матиме продовження — чимало призабутих історичних романів не потрапили до серії. Перевидаватимуться й окремі твори, що з'явилися останнім часом. Наклад кожного тому — 50,000 примірників.

За словами першого секретаря Спілки Письменників України Юрія Мушкетика, „Сьогодні бібліотека історичного роману — єдине багатотомне видання в Україні, але дивно, що деякі регіони не хочуть розповсюджувати ці книги".

Д. Єлисеєв сказав, що ніякої допомоги з боку держави на це видання вони не отримали, а проблема грошей стоїть гостро — отже без спонзорів їм не обійтися. Вартість одного примірника усього 10-20,000 карб., а фарбу, папір та все інше доводиться купувати за світовими цінами.

УКРАЇНА І ДАНІЯ ПІДПИСАЛИ УГОДИ

Київ (УНІАР). — У середу, 9-го листопада, міністер закордонних справ Данії Нільс Гельвеґ Петерсен відвідав Міністерство закордонних справ України. Під час зустрічі підписано угоду між Україною і Данією про розвиток економічної, промислової і науково-технічної співпраці. З української сторони угоду підписав міністер зовнішньо-економічних зв'язків Сергій Осика.

Після підписання на пресовій конференції міністер закордонних справ України Генадій Удовенко зазначив, що Данія і Україна можуть успішно співпрацювати у галузях політичній, військовій, сільськогосподарського виробництва, енергозберігаючих технологій і охорони довкілля.

Г. Удовенко також поінформував, що згідно з підписаною з Європейським союзом угодою, Україна розраховує отримати кредити близько 100 міл. дол. на поліпшення платіжного балансу і ще 600 міл. дол. для закриття Чорнобильської АЕС.

Н. Петерсен зазначив, що 7-го листопада на засіданні міністрів економіки і фінансів країн — членів Європейського союзу таке рішення ще не ухвалили, але уряд Бельгії, за його словами, підтримає це рішення і воно буде вирішено позитивно. Петерсен висловив своє захоплення мужністю Уряду України та її Президента, які „реально оцінюють економічну ситуацію в Україні і готові до дій".

Одеса увійшла до Співдружности дунайських країн

Одеса (Р. Р.). — Голова Одеської Обласної Ради Руслан Боделан повідомив, що Одеська область стала дійсним членом Співдружности дунайських країн.

„Представники урядів країн-учасниць співдружности заявили про готовість допомогти розвиткові транспортової інфраструктури на Дунаї, підготувати спільні проєкти мережі підприємств на українській ділянці Дунаю з метою поліпшення умов судноплавства", — сказав Р. Боделан. Велике зацікавлення виявили учасники Співдружности дунайських держав до вільних економічних зон Одещини.

До Співдружности дунайських країн уже увійшли Румунія, Словаччина і Мадярщина. Україна не входить до цієї співдружности, але налагоджує зв'язки з її членами у сфері торгівлі, науки, культури тощо. В Україні вже діють 28 спільних українсько-мадярських підприємств, а товарооборот цієї держави з Україною цього року досягне 400 міл. дол. Основна маса експортів — малі підприємства, які співпрацюють з українськими партнерами.

Подібні відносини нав'язуються і з Румунією, Словаччиною та іншими державами.

Вимагають приїзду В. Пинзеника

Львів (Р. Р.). — Провід УНА телеграмою просить першого віцепрем'єр-міністра України Віктора Пинзеника приїхати до Львова для висвітлення дій Уряду щодо лібералізації цін. УНА-УНС плянує провести у Львові віче протесту проти „безперебетної політики" місцевих органів влади, зокрема голови Львівської Міської Ради Василя Куйбіди, який, „замість того, щоб керувати містом роз'їжджає за кордон".

А в цей час В. Пинзеник відбув у свою першу поїздку до Запоріжжя. Під час зустрічі з керівниками обласних і міських рад області віцепрем'єр-міністер розповів про початок здійснюваних реформ і їх основні напрямки. З директорами промислових підприємств Пинзеник обговорив зміни в законі про податки і висловився проти будь-яких емісійних вливань в економіку. Тільки так, на його думку, можна стабілізувати грошову одиницю. В. Пинзеник підтримує торгівлю з Росією і лібералізацію експорту взагалі.

Експортуватимуть дорогоцінні метали і каміння

Київ (Р. Р.). — Кабінет Міністрів України підготував постанову про лібералізацію експортних операцій, якою передбачено дозвіл на експорт дорогоцінних металів, дорогоцінного каміння та виробів з них. Дозвіл на вивіз цих товарів, отримуватимуть як на давальницьку сировину з постанови на чинний декрет Кабінету Міністрів і тимчасове положення до нього. Згідно з цим положенням буде створена комісія, яка визначатиме експортні квоти.

На запитання, чому положення про продаж дорогоцінних металів доручено саме Міністерству Фінансів, заступник начальника Головного управління з дорогоцінних металів і каміння Анатолій Боднар відповів: „Ми знаємо потреби нашої промисловости, оскільки укладаємо договори на постачання в Україну дорогоцінних металів".

Українці пікетуватимуть Сі-Бі-Ес

Ню Йорк. — Тут у понеділок, 14-го листопада, о год. 3-ій по полудні перед будинком головної квартири телевізійної мережі Сі-Бі-Ес, 524 57-ма вулиця західня, відбудеться протестаційне віче американців українського походження з приводу висвітлення антиукраїнської програми „60 хвилин".

Згадана програма була висвітлена 23-го жовтня на вище згаданій програмі Сі-Бі-Ес під заголовком „Огидне обличчя свободи". Дотепер спільні зусилля української громади через писання листів, факсів і телефонів до станції Сі-Бі-Ес проти такого наявного наклепництва в сторону українців не дало жодних успіхів, навіть після того, як головний рабин Києва і цілої України написав до Сі-Бі-Ес листа, вказуючи на їхні помилки.

Протестаційне віче організують спільними заходами Об'єднаний Комітет Українсько-Американських Організацій Ню Йорку /УККА-Ню Йорк/, Стейтова Рада УККА Ню Джерзі та Український Культурно Освітній Центр у Філядельфії.

Передбачають добробут в країнах колишнього СССР

Вашінгтон. — Науково-дослідна праця опублікована тут у вівторок, 8-го листопада, вказує на те, що за десять років країни колишнього СССР, які нині є хронічними імпортерами харчів, якщо їхні заходи реформувати економіку здійсняться, стануть головними експортерами харчових продуктів. Згадана наукова праця була проведена Міжнародним дослідним інститутом харчевої політики та доказує, що така зміна викличе загальний спад цін на зерно принаймні на 20 відсотків. Це вперше у чергу торкатиме експортерів зерна в ЗСА, Канаді та Австралії.

Автор науково-дослідної праці Род Таєрс з Австралійського національного університету в Канберрі твердить, що до 2000 року країни Східньої Европи та країн колишнього СССР будуть самовистачальними, якщо йдеться про харчеві продукти. Крім того вони експортуватимуть між 33 а 55 міл. тонн зерна річно. Він сказав, що свої припущення робив базуючись на досвідах Китаю. Ці передбачені ним зміни допоможуть, на його думку, збалянсувати зменшення продуктивности в інших країнах після того, як буде введено у життя Договір загальних тариф і торгівлі, згідно з котрим розвинені країни зменшать субсидії своїм сільськогосподарським виробництвам.

Одначе Р. Таєрс уважає, що для продовження дальших змін у країнах колишнього совєтського бльоку доконче потрібно розв'язати колгоспи, створити з них менші господарства та поліпшити системи транспортації, виробництва і продажу.

Молодь підтримує реформи

Київ (УНІАР). — У середу, 9-го листопада, молодеча організація Ліберальної Пар-тії України розпочала збір підписів на підтримку дій ке-рівництва держави щодо про-ведення економічних ре-форм.

У зверненні до Президента та Верховної Ради України молодеча організація ЛПУ звернула увагу на те, що у процесі ринкового реформування економіки практично не використовується інтелектуальний потенціялу молоді. Тому молодь пропонує знизити вік депутатів з 25 до 18 років. Молоді ліберали вважають за необхідне відстоювати у Верховній Раді такі питання, як ліквідацію обов'язків військової служби, перехід до професійної армії, опрацювання документів про статус регіонів, які постраждали від екологічного лиха, створення механізму компенсації громадянам, які проживають в екологічно забруднених зонах.

Водночас Міністерство Статистики України оприлюднило дані, що протягом 1994 року 30-45 відсотків молодих фахівців виїхали за межі України в пошуках заробітків. Виїздять переважно до Ізраїля, ЗСА, Німеччини, Австралії, Канади, Мадярщини, Аргентини тощо. Виїхало найбільше до Ізраїля, але еміґрують члени різних національностей: українці, росіяни, німці, мадярі.

У СВІТІ

ПРЕЗИДЕНТ РОСІЇ Борис Єльцин прийняв резигнацію Александра Шохіна, звільнивши його з постів віцепрем'єра і міністра економіки. А. Шохін зрезигнував, у такий спосіб протестуючи проти того, що без погодження з ним президент призначив Владіміра Панскова новим міністром фінансів. А. Шохін відповідав також за переговори зі західніми кредиторами у справі зовнішніх російських боргів.

ЗГІДНО ЗІ СПІЛЬНИМ звітом Економічної комісії ООН і Міжнародної федерації робототехніки, кількість промислових роботів за період від 1994 до 1997 року зросте у світі більше, ніж на третину і становитиме 810,000. В ділянці роботизації виробництва чільне місце займає Японія, де 325 роботів припадає на кожні 10,000 робітників. Далі йдуть Сінгапур (109 роботів на 10,000 робітників), Швеція (73), Італія (70) і Німеччина (62). Найактивніше робототехніка застосовується у транспортовому машинобудуванні. У Франції, Польщі, Сінгапурі, Еспанії, Швеції, Тайвані і Великобританії в цій галузі зайнято до половини всіх робітників. Однак лідером і тут є Японія. У виробництві транспортового обладнання там зайнято 1,000 роботів на кожні 10,000 робітників.

В ТАДЖИКИСТАНІ відбулися нові президентські вибори. Перемогу в них дістав теперішній президент країни Емомалі Рахмонов. За нього віддали голоси 60 відсотків виборців. Лідер ісламської таджицької опозиції Ходжіякбар Тураджонзода вважає, що „обрання Рахмонова не принесе миру Таджикистанові, а лише поглибить кризу і розкол" між північчю і півднем республіки. Як стверджує Х. Тураджонзода, в Таджикистані не має свободи жодна політична партія, крім комуністичної, відсутня свобода преси, країну залишила третина громадян. 840,000 з них роз'їхалися по колишніх совєтських республіках, а 60,000 перейшло до Афганістану.

„КОМУНІЗМ НЕ МАЄ історичної перспективи, ідеологічно він безплідний, оскільки все життя паразитував на християнській ідеї і вірі в соціяльну справедливість", — сказав в інтерв'ю для російського інформаційного агентства ІТАР—ТАСС відомий військовий історик, генерал-полковник Дмітрій Волкогонов, який багато років був активним членом Комуністичної партії. „Тепер я зрозумів, що ні большевизм, ні фашизм історичних шансів у Росії на мають", — підкреслив Д. Волкогонов.

ЛИТОВСЬКИЙ УРЯД оприлюднив заяву щодо терористичної акції, метою якої було знищити залізничний міст через річку Бружолес, 35 кілометрів від Вільнюсу, литовської столиці. У наслідок вибуху зруйновано 80 метрів колії, однак аварії не сталося, бо машиніст, котрий вів пасажирський потяг з Москви у Калінінград, зумів загальмувати буквально за кільканадцять метрів від місця вибуху. Прем'єр-міністер Литви Адольфс Шлежявічюс назвав цю акцію „ретельно підготовленою терористичною диверсією". Цілком можливо, що вона пов'язана з роковинами так званої „великої жовтневої революції" і здійснена місцевими прихильниками комуністів, ворогів литовської державної незалежности.

Л. Брежнєв хотів убити Н. Хрущова

Лондон. — Лондонська газета „Обзервер" в одному зі своїх останніх чисел оприлюднила сенсацію, що стосується останніх місяців урядування совєтського лідера Нікіти Хрущова. При цьому газета покликується на інформаційну корпорацію Бі-Бі-Сі, яка підготувала присвячену Н. Хрущову програму і покаже її 4-го грудня цього року.

Один з учасників цієї програми, колишній керівник совєтського КҐБ Владімір Сємічастний, розповідає, як Леонід Брежнєв обговорював з каґебівськими керівниками питання про фізичне знищення Н. Хрущова. Як зручний для цього момент розглядалося заплановану на той час візиту Н. Хрущова у Фінляндію. Як свідчить В. Сємічастний, Л. Брежнєв тоді запропонував: „Якщо Хрущов збирається у Фінляндію, то хіба з ним нічого на може трапитися? Наприклад, автомобільна катастрофа, або ж раптом людина спіткнеться на слизьких сходах і вб'ється..."

Як запевняє тепер В. Сємічастний, вищі каґебісти не погодилися з цим пляном. Через шість місяців Н. Хрущова, який тоді відпочивав у Криму, позбавили влади ті, що входили в його найближче оточення, в тому числі, звичайно, і Л. Брежнєв. Всі вони були запеклими сталіністами і не могли подарувати Н. Хрущову його відвертий виступ проти Сталіна через декілька років після смерти цього найбільш кривавого тирана в людській історії.

В. Сємічастний також згадує, як під час обговорення пляну знищення Н. Хрущова Л. Брежнєв виявив себе незрівноваженою, роздвоєною особистістю. Коли він зрозумів, що його не підтримують, відразу перелякався і декілька разів повторив: „Тепер Нікіта повбиває нас".

БАЛЬ ІНЖЕНЕРІВ

Філядельфія. — Баль інженерів Філядельфійського Відділу Товариства Українських Інженерів Америки відбудеться 4-го лютого 1995 року в Hote Atop. The Bellevue у Філядельфії. Зголошення де-бютанток на згаданий баль приймає С. Зиблікевич до 10-го грудня 1994 року: S. Zyblikewycz, 11 Old Colony Lane, Marlton, N. J. 08053; тел.: (609) 983-0621).

С. ШКАФАРОВСЬКИЙ У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ

Філядельфія. — Оперний співак Стефан Шкафаровський виступить тут у басовій ролі Комендаторе в опері Моцарта „Дон Джіованні". Виступи відбудуться у Філядельфській опері в суботу, 12-го листопада, понеділок 14-го листопада, п'ятницю, 18-го листопада, і в неділю, 20-го листопада.

Квитки можна набути у Opera Company of Philadelphia, Ticket Box Office, 510 Walnut St., tel.: (215) 928-2110.

В АМЕРИЦІ

НАЙНОВІШІ ДАНІ ДЕПАРТАМЕНТУ праці вказують на те, що продуктивність у виробництвах ЗСА знову підвищилась завдяки тому, що американські робітники збільшили години праці, а це у свою чергу затримало подорожіння робітника. На думку економістів ця ситуація є дуже побажаною, бо не допускає до можливості інфляції. Одначе загальмований ріст подорожіння робітника через збільшення годин праці без будь-якої винагороди, включно з майже цілковитою елімінацією прожиткового мінімуму, може все ж таки в майбутньому не оплатитися.

У ЗСА НА ВІДВІДИНАХ перебуває Владімір Жириновський, який прибувши до Сан Франсіско переконував засоби масової інформації, що його думки зле інтерпретують, тому такі несправедливі закиди в його сторону. Одначе будучи в Ню Йорку 9-го листопада та зупинившись в будинку Організації Об'єднаних Націй він відразу спромігся на те, щоб висловити свої думки з приводу діяльности цієї організації, яку він уважає непотрібним встряванням у справи окремих країн. Ще багато інших подібних заввар зробив цей російський псевдополітик, але також не забув підкреслити і те, що в 1996 році кандидуватиме на президента Росії, а тоді догляне того, щоб російська делегація відповідно реагувала на рішення ООН.

СЕКРЕТАР ДЕРЖАВНОГО департаменту Воррен Кристофер поїхав до Південної Кореї, щоб запевнити її керівників, що не зважаючи на зміни, які спричинили цьогорічні вибори, закордонна політика залишається незмінною. Аналітики твердять, що слова В.Кристофера були також призначені для решти світу, зокрема для керівників тих закордонних країн, з якими президент Билл Клінтон і він будуть зустрічатися за кілька днів в Азії, де будуть обговорюватися економічні можливості того регіону.

У СЕРЕДУ, 9-ГО ЛИСТОПАДА, Президент Билл Клінтон виступив на першій післявиборчій пресовій конференції, де заявив свою готовість співпрацювати з новим Конгресом для добра країни. Президент на думку аналітиків поводився дещо стримано, але намагався не втратити ініціятиви майбутньої політики та свого керівництва нею. Відповідаючи на запити журналістів, Президент погодився з тим, що виборцям не подобалася дотеперішня праця ані його, ані Конгресу та сказав, що очевидно в тому є і його вина. Одначе кількакратно підкреслював те, що готовий на співпрацю з республіканцями.

РАДА БЕЗПЕКИ ОРГАНІЗАЦІЇ Об'єднаних Націй має на меті відкликати всі миротворні військові частини з Сомалії до 31-го березня, яких там нараховують 15,000. Одначе існує можливість, що 1,900 американських вояків будуть змушені поїхати туди, щоб запевнити спокійне відкликання цих миротворних частин. Найбільше турбує Департамент оборони те, що керівники сомалійських фракцій під час цього виходу можуть намагатися пограбувати зброю цих відкликаних частин.

ОФІЦІЙНІ ЧИННИКИ ПЕНТАГОНУ турбуються зростом самогубств серед американських вояків, зокрема тому, що не можуть найти конкретних причин для цього. На їхню думку однією з причин такого стану може бути тиск з приводу уживання вишколених і боєздатних військовиків у миротворчих місіях, з яких вони не є спроможні дати собі раду, і це викликає напруження.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінгтоні: (202) 347-UNAW; (202) 347-8631 (факс.)

Передплата на рік $55.00, на півроку-$32.00, на 3 місяці-$17.00.
Для членів УНСоюзу $30.00 річно. За кожну зміну адреси-$1.00.
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Сенсаційний вислід виборів

Чули ми від розумного телевізійного коментатора, що вибори 8-го листопада 1994 року будуть референдумом про політичну кар'єру Президента Билла Клінтона. Кілька тижнів перед виборами Клінтон роз'їздив по Америці вздовж і впоперек, аґітуючи за демократичних кандидатів, наче би він був президентом однієї Демократичної партії, а не мозаїки рас, національних груп і віровизнань, яка панує в Америці. І програв. Виявилося, що люди в Америці таки втратили довір'я до Президента, який виголошує пропагандивні промови, знецінюючи всіх і все, що було раніше, та прославляючи свої здогадні успіхи і внутрішню та закордонну ситуацію відколи він став Президентом. Передбачувано, що ті вибори дадуть у дечому перемогу Республіканській партії, але ніхто не сподівався, що Республіканська партія дістане більшість не тільки в Сенаті, але й Палаті Репрезентантів.

Деякі видатні демократичні законодавці виграли, як ось сенатор Патрік Мойниген в Ню Йорку, сенатор Франк Лотенберґ в Ню Джерзі, сенатор Тед Кеннеді в Массачусетс. Але їхня роля буде зменшена в Сенаті, де Роберт Дол стане головою вже не меншости, а більшости сенаторів. До речі, вже тепер віщують, що коли б у президентських виборах у 1996 році кандидував Боб Дол, він став би напевно президентом.

Болючою прогрою Демократичної партії була програ губернатора Маріо Квомо у нюйоркському стейті. Квомо — одна з найвидатніших постатей Демократичної партії і всього американського політичного світу. Він не хотів кандидувати на президента і не хотів кандидувати на члена Верховного суду, міг був виграти на кожний пост, але волів залишатися губернатором великого нюйоркського стейту. Заявився за ним, палко поручаючи його, республіканський посадник Ню Йорку Рудолф Джуліяні. Приїздив до Ню Йорку президент Билл Клінтон і промовляв в користь Квомо на бенкеті, на якому зібрано три мільйони долярів на виборчий фонд Квомо. Здавалося, що він має виграну „в кишені". Виграв його суперник, мало кому відомий санатор у стейтовій асамблеї Джордж Патакі. Його виборчими гаслами було: протест проти високих податків, заведення кари смерти (Квомо п'ять разів перекреслював заведення кари смерти своїм „вето") та арґументом „пора на зміну". Коли тепер і нюйоркський стейт із своєю столицею в Олбані та місто Ню Йорк опинилися у руках республіканців, це насправді страшенно болючий удар по Демократичній партії і демократичному Президентові. Демократична партія завжди гордилася, що вона є „партією народу". На прикладі останніх виборів виявилося, що та назва сумнівна. Бо кандидатуру Квомо поручав „Ню Йорк Таймс", а Джорджа Патакі поручали обидва популярні щоденники — „Ню Йорк Пост" і „Дейлі Нюз" і виграв Патакі голосами тих, які читають популярну „народну" пресу.

Від часу президентури Д.Д. Айзенгавера 40 років тому не було такого, щоби обидві палати Конґресу мали республіканську більшість. Як воно відіб'ється на практиці, трудно нині передбачити. Одне певне: Б. Клінтон не має того формату і того досвіду, що їх мали Роналд Реґен і Джордж Буш, які вміли співпрацювати з демократичним Конґресом. Звичайно, він, президент Клінтон, не може признати, що 8-го листопада американський нарід висловився проти нього, він може тільки легковажно поставитися до тієї прогри і заявити готовість співпрацювати з новим Конґресом без уваги на його партійне обличчя.

Сенсацією є завжди те, чого ми не сподівалися. Вибори 8-го листопада цього року були сенсаційні, бо заскочили несподіванкою всіх, без уваги на партійну приналежність. Вони виявили зворот направо, проти лібералізму. Вони заявилися за мораль і етику в житті родини, суспільства, держави.

Дописи з життя громад, установ, організацій, інституцій чи осіб, включно з посмертними згадками-некрологами, мають бути не довші за три сторінки машинопису, писані через два інтервали на друкарській машинці і лише на одному боці листка паперу. Якщо допис писаний рукою, слід також дотримуватися великих відступів поміж рядками і писати розбірливо (дехто розуміє цю вимогу як писання великими літерами, насправді літери мають бути малі, але великі проміжки поміж рядками, щоб було де поправити речення, якщо зайде потреба). Дописи слід надсилати до редакції до десяти днів після описаної події. Редакція застерігає за собою право скорочувати дописи і правити мову. Просимо дописувачів подавати повні імена і прізвища у своїх матеріялах, не скорочуючи їх. У випадку англійських назв чи прізвищ слід подати їх і по-англійському і по-українському. — *Редакція.*

Микола Бараболяк

НАСКІЛЬКИ УКРАЇНА ХВОРА?

Маймо надію, що ця „друга" Верховна Рада таки надасть Л. Кучмі уповноваження активними заходами перебороти усі труднощі державного будівництва і йому вдасться вивести державу на спокійне плесо.

Найвагоміше питання, щоб вивести Україну з кризи, — це забезпечити народ грішми, власною валютою. Нині в Україні справжні гроші — це доляри. А щоб свій гріш мав вартість, він мусить бути забезпечений. Не в багатствах землі України, як дехто думає, а в девізах, твердій валюті.

Україна може дістати від міжнародних фінансових кіл позику для забезпечення рідної валюти, але під умовою проведення економічних реформ. А це значить — перейти від „соціялістичної" господарки до вільного ринку. Але парляментарна більшість досі, видно, саботувала такий процес. Може статися, що Україна, будучи неготова вести самостійну господарку, повернеться економічно у систему рубля, що ґарантуватиме давні „братерські" стосунки. А рубель вже є валютою. Його курс на ринку майже стабілізований. Коли недавно він захитався, Центральний банк Росії кинув на біржу дещо зі своїх запасів девіз, і рубель повернувся до раніше встановленого курсу.

Український робітник чи науковець їде до Росії, щоб там заробити рублі. Україна ж потопає у купоно-карбованцях. Та хоч важко вірити, що нова Верховна Рада прагне зберегти цілість і незалежність України, а не братерство з північним сусідом, — надіймось, у кого віра ще не вмерла.

Другим невідкладним завданням Президента Л. Кучми є прийняти нову конституцію, позбувшись теперішньої, сталінського зразка, встановити чіткі межі законодавчої та виконавчої влади, де була б, принаймні як у Франції, ґарантована сила виконавчої влади у часи кризи, що нині має місце в Україні. Чи вдасться це здійснити без якогось революційного акту зі сторони Президента? Теж важко в це повірити.

Сказане вище — це вступ до того, про що хочу писати і що є немаловажне, якщо думати про державотворення в Україні. А поштовх до написання цих рядків дала мені коротка стаття про Україну в „Економісті" з 14-го жовтня ц.р. під заголовком „Хвора Україна". Треба підкреслити, що „Економіст" має у світі більшу вагу, ніж „Ню Йорк Таймс" чи „Вашінгтон Пост". Це журнал світового значення, він має своїх кореспондентів в усіх частинах світу, на всіх континентах. Всі його статті — „редакційні" (не подано їх авторів).

Я вже писав у „Свободі" про спеціяльний широкий огляд в „Економісті" з 7-го травня про Україну. Огляд в загальному позитивний і повний надії про майбутнє України. На жаль, цілком інакше звучить стаття в „Економісті", про яку я згадав вище. З неї віє песимізмом, безнадійністю для України. Стрижнем статті є ширення в Україні холери. Але чому мала б вона поширюватися в цивілізованій державі? Порівняти населення України з втікачами з Руанди чи Уґанди. Україну називають найбільш відсталою країною в Европі. Епідемія холери поширюється, бо нема влади, яка запобігла б цьому. Про небезпеку холери в Україні говорилося ще на весні. Але нічого не зроблено. Населення Києва в паніці, що насувається небезпека, бо є випадки захворювання вже в Житомирі, скуповує цитрини, що нібито є ліком проти холери. Гігієна по шпиталях жалюгідна. Найприкріша проблема з браком води. У Херсоні і Миколаєві, наприклад, пускають воду тільки дві години денно. Можна зрозуміти ситуацію у Львові, де далеко до джерел води, але у тих двох містах „над водою"... Адміністрація шпиталів та лікарі розкрадають запаси, які прислані в Україну зі Заходу. Словом, страхіття!

Дещо з того, що дійшло до опінії світу — про переслідування, голод, спричинений Москвою, — таки помогли Україні. Але де той український патріотизм, про який стільки говорилося? Для чужинця це виглядає, що є Україна, але нема українців.

Президент Леонід Кучма подав на розгляд парляменту України довший еляборат, як вивести країну з нинішньої кризи. Це щось на зразок „Звернення до народу" Президента ЗСА або програмова заява канцлера Гельмута Коля після виборів у Німеччині. Є, однак, основна різниця між такою заявою Л. Кучми і Г. Коля. Коль є тому канцлером, що здобув більшість у Райхстаґу. Складаючи програму, він має певність, що в основному його програма стане законом. Президент ЗСА такої ґарантії не має, навіть якщо користується більшістю у Конґресі, як досі. Але тут державна машина зорганізована. Навіть такий закон як медичне забезпечення не є нерозв'язною проблемою для держави — можна зачекати, поки не знайдеться більш прийнятна розв'язка цього питання.

В Україні ж йдеться про справу державотворчого діяння, невідкладної акції, бо інакше може наступини крах. Бути чи не бути — ось дилема. Беручи до уваги нинішній партійний склад Верховної Ради, програма перечекати була б більш вагомою, коли б її висунув, скажімо, Симоненко, який міг би репрезентувати русофільсько-союзницьку більшість у парляменті. Але вірмо в чудо, бо іншого виходу нема.

Це остання стаття, яку „Свобода" отримала від нашого постійного довголітнього автора св.п. Володимира Бараболяка за кілька днів перед його смертю.

Роман Кухар

ПРО АВТОРА НОВИХ ВИДАНЬ ЦЕРКОВНОЇ МУЗИКИ

Не зважаючи на фізичні недомагання, викликані недугами й похилим віком, наш видатний музиколог і композитор світської й церковної музики, невтомний проф. Мирон Федорів, далі пильно працює у своєму званні. Незвичайно плодовитий автор великого творчого доробку (щоб тільки назвати його чотири Служби Божі, Воскресну та Єрусалимську Утрені, Велику Вечірню з Литією, українські релігійні пісні у двох частинах, цикл щедрівок, веснянок і гаївок, як і два томи обрядових співів УКЦеркви Галицької землі, не згадуючи багато музикознавчих і публіцистичних праць), він ще й відомий як церковно-громадський діяч і диригент численних хорів; за загальними стандартами, міг би тепер, на заслуженій емеритурі, „осісти на лаврах". Та не такий Мирон Федорів. „Кому дано більше, від того й більші вимоги" — цю прийняту девізу можна й до нього віднести.

Здобувши теологічні й музичні знання у Львівському Університеті і продовживши студії музики у Варшавській та Віденській консерваторіях, а тоді поширивши їх в Зальцбурзькому Моцартеум і Віденському університеті, згодом і в Музичній школі в Чикаго й у Темпл університеті в Філядельфії, М. Федорів поринув повністю у педагогічну й церковно-громадську працю. Вона проходила десятки років на різних наших поселеннях в Америці, зокрема, як викладач Колеґії Св. Василія у Стемфорді, диригент католицької парафії наших земляків у Денвері, вчитель у парафіяльних школах в Чикаґо, музичний керівник церковних імпрез СС Василіянок у Філядельфії (Факс Чейс).

І після трудолюбного, сповненого активности, життя педагога й музики М. Федорів і тепер, на схилку творчого шляху, не склав рук, а віддався з нечуваною посвятою видавничій діяльності, про що засвідчує довгий список його десяток видань. „Для чого ж ви, маестро, стільки, ще й у пізньому віці, трудитесь?" — питають його співмешканці оселі пенсіонерів „Вознесіння" в Філядельфії. „Для прослави нашої Церкви, хіба ж не гідна того ціль?" — коротко знайомить їх з мотивами своїх життєвих змагань скромний трудівник.

А ціль справді гідна й потреба праці на цьому полі велика. „Наша відроджена Церква на батьківщині, — з'ясовує М. Федорів, — натрапляє на безліч недостач різного характеру, не лиш матеріяльного. Недостає й церковної літератури. Давня, зруйнована безбожним режимом Москви, вичерпалась, а коли дещо з цього збереглось, то не відповідає більш мовним і музичним вимогам сучасної пастви. Тож усім нам, хто тільки спроможний, завдання допомогти в цьому критичному положенні".

У висліді жертовної праці творчого духу М. Федоріва появились дальші три його видання в рамках відзначення Тисячоліття Християнства в Україні.

Накладом В-ва ОО. Василіян у Львові (друковані у Дрогобичі) вийшли недавно ось які праці нашого композитора з обсягу церковної музики: „Церковні пісні" (325 пісень) укладу М.Ф. на два голоси, 1990 р.; „Різдвяні пісні" (коляди), 113 коляд його укладу на два голоси, 1990 р.; „Частини до Служби Божої (75 творів, складених автором на мішаний хор), 1991 р.

Усі ці численні композиції, вислід кропіткої праці М. Федоріва, здійснено для публікації здібною мистецькою рукою композитора на друкоподібний лад, після чого видавництву залишилось виключно друкарське завдання їхнього помноження. Дарма що на скупому, газетному папері зменшеного з економічного огляду формату, твори музичного генія Федоріва матимуть значення документу складної доби в пору й після проголошення незалежности України й залишаться основною базою збереженої церковно-музичної літератури для її майбутнього розвитку.

В додатку до цих, тількищо здійснених довгорічних трудів, М. Федорів приготував до друку третій том своєї монументальної праці про обрядові співи УКЦеркви Галицької землі п.з. „Українські Богослужбові співи з історичного й теоретичного погляду". Честь достойному дослідникові й вірному синові нашої Церкви!

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про рака на безриб'ї

Якось буваючи в інших скупченнях українців, а не, як завжди, в Ню Йорку, слухала я про світла і тіні громадського життя на „провінції" і ствердила, що воно ніяк не різниться багато від метрополії і що всюди перманентно тепер виринають ті самі проблеми та ті самі питання: що буде далі? І тут не йдеться про особисте життя, а може взагалі не йдеться про нього, бо це справа кожної людини і не повинна вона мати впливу на нашу загальну ситуацію. А може, однак, треба застановитися, чи це особисте життя і боротьба за побут не мають таки впливу на нашу громадську діяльність?

Але „так чи сяк" — відчуваємо щораз пекучіше брак людей, охочих до т.зв. громадської праці, а у наслідок того щораз частіше тою працею керують не ті, які до того надаються, а люди випадкові або такі, які із хворобливого „запалення" особистої амбіції беруть кермо у свої руки, а всі інші віддихають з полегшою, з почуттям, що нарешті спекалися клопоту і „хтось" взяв на себе цей тягар.

Існує ще одна категорія серед сьогоднішних „батьків народу", а це ті, яких „вмовили" взяти на себе „той хрест", бо, мовляв, ніхто інший не хотів. І дуже часто в критичному часі виборів на „полі бою" є лише один кандидат, немає ніякої контркандидатури і цей єдиний виходить силою безвладности та силою безвладности стає диктатором.

Все це є тільки доказом того, що у нас прислів'я „на безриб'ї і рак риба" не вмирає, а навпаки тепер розцвітає і щораз сильніше більшає кількість тих „небораків" на безриб'ї.

У парі із дослівним втіленням цього прислів'я, як фатальний наслідок його, іде завмирання однієї за другою організацій, що донедавна були у повному розквіті сил, енерґії і фінансів. Виснажені переживаннями, із щораз меншим членством, а з тим і грошовими спроможностями, без нових цілей, з яких найважливіша і найбільше бажана сповнилася і немов дозволяє спочити на лаврах. Здається, що окремі наші центральні організації та їх відділи варто було б зупинити взагалі у діяльності з приводу їхньої сумнівної тепер потреби і чисто декоративно-деклярративної форми.

Хто тепер бажає ще збиратися численно на сходини, плянувати „якусь" діяльність, чи вдавати активність і то таку саму, як була 10, 20 чи 30 років тому? Що цікавого можуть знайти у програмі наших організацій професійні особи із того покоління, що повинно б взяти кермо і рушійну силу в руки? Власне тому вони відпираються від будь-яких постів, від накинених анахронічних обов'язків, бо не вірять, щоб у цьому стані і в цій формі воно було доцільне. При тому вони мають відвагу сказати „ні" та іти своїм шляхом, будувати своє особисте життя, розвивати професію і губитися...

Отже на полі бою громадських організацій часто залишаються такі, що не знають, як сказати „ні", або тому, що немає іншого, крім них, кандидата, або такі, яких провадить до того лише особиста амбіція. У висліді щораз більше некомпетентних людей, які вирішують дальшу долю колись цвітучих установ, так як їм здається за доцільне і ніхто тому не противиться, щоб не почути питання у сторону критика: „А коли ви такі мудрі, чому не хочете бути у проводі?" І вже нема критика — щез як камфора, бо легше мовчати і тихцем стверджувати, що „все завмирає" і що немає рук до праці, ніж закасати рукави. Отже мовчатимемо далі як риби, а „раки" будуть плавати на поверхні нашого громадського життя виключно самі — вгору і наперед випхані таки нами...

О-КА

Наталія Кузякіна

ЗАПІЗНІЛИЙ ВІДГУК

Два місяці тому „Свобода" принесла вістку, що у Санкт Петербурзі померла Наталя Кузякіна, д-р мистецтвознавства. Відома вчена, знавець і дослідник українського театру 20—30-их років XX століття, автор монографій і численних праць з ділянки театрознавства. За нібито „ідеологічно хибну" працю про Миколу Куліша вона була виключена з Інституту Мистецтвознавства Академії Наук України і від початку 70-их років була професором Петербурзького державного інституту театру, музики та кінематографії. Н. Кузякіна, уродженка Києва, з походження росіянка, не втрачала зв'язку з Україною і завжди вважала себе представницею української культури. Вліті 1993 року вона виступала на українознавчій конференції в Урбана-Шампейн, Ілл., де познайомилась з театрознавцями та драматургами діяспори. Вислідом цього була стаття „Запізнілий відгук", її лебедина пісня, що появилася в „Українському Театрі" (ч. 2, 1994 р.). Там змальована атмосфера нападів на неї в Інституті академії та вигнання її з України. Далі йдуть цікаві думки автора про її відкриття світу українського театру на еміґрації, що заповідає близьке відродження театру в Україні. Тому що ця остання стаття Н. Кузякіної недоступна нашому читачеві в ЗСА, передруковуємо її в скороченні.

II

Саме його творами на початку 46-го року відкрився у Ляндеку Театр-Студія під керівництвом Й. Гірняка та О. Добровольської.

Перед художньою інтеліґенцією, яка зосередилась у таборі (а серед неї був і В. Блавацький з гуртом львівських акторів) життя відкривало різні можливості. Ті, що прагнули відкритої боротьби з большевизмом, переїхали поступово до Мюнхену. А ті, що з певним острахом приглядались до навколишнього, шукали духової розради у мистецтві.

Парадоксально, проте в тих обставинах Гірнякові й Добровольській придався досвід іншого табору — проклятого табору у Чіб'ю (сучасна Інта), ніби загубленого на просторах Ухт-Печлаґу. Адже саме там Гірняк став досвідченим режисером, поставивши 43 спектаклі, серед яких переважали комедії різного типу — від клясичної „Собаки на сіні" Льопе де Вега та „Господині заїзду" Ґольдоні — до „Ревізора" Гоголя, „Одруження Кречинського" Сухово-Кобиліна та численних водевілів Шкваркіна. Таборовий театр зробив Гірняка універсалом у сфері комедії, хоча склад його тамтешньої драматичної групи, здавалося, не забезпечував належного рівня вистав, — невеликий гурток професіоналів з різних театрів Москви та Ленінграду працював разом з дилетантами, що не мали професійного досвіду.

У Ляндеку ситуація на око ніби у чомусь повторилась: табір, невеличке ядро професіоналів, кожна вистава вимагає великих зусиль з боку режисера та його помічниці Олімпії Добровольської. Що ж казати: навіть найкращий, несовєтський табір є все таки тільки табором...

Алексевич за допомогою виразних деталів відобразив побут ді-пі (переміщених осіб, апатридів) у Ляндеку: бльокибараки у старих стайнях, „кімнати" — закутки, відгороджені від сусідів ковдрами, завісами на шнурах, шафами. Остобісіла табірна зупа. Неминуча циркуляція пліток, як то завжди буває у середовищі людей, а особливо жінок, непевних щодо свого майбутнього.

Боротьба за владу у таборі, часом елементарна щодо підстав з недолугими розмовами про демократію. Таборові дні, подібні один до одного. Вперті надії на афідавіти до Америки, на шифкарти до Арґентини, на візи до Канади. І відчайдушно кумедне бажання пересидіти усіх і примусити час слугувати собі: „Ще запишемось в Канаду і в Бразилію... Нехай! Та сидіти в лягрі будем аж повернемо в рідний край!" Ох і довго було б сидіти!..

Нарешті, омріяний виїзд до ЗСА Гірняка і Добровольської у травні 1949 року, інших — у серпні того ж року й пізніше. Про життя в Америці Алексевич добре сказав: по двадцяти-тридцяти роках праці еміґранти придбали „доми, авта і банкові конта". І деталізував цю думку: „Нащадки козаків замінили шаблі на мітли і пішли замітати підлоги в банках, щоб колись складати там гроші; пішли на будови домів, щоб пізніше їх купувати. Заклали нові школи, нові товариства і старі партії. Громадянство віддячилось корифеям театру і дало їм високі нагороди. Йосипові Гірнякові — посаду директора бару „Де ковбаса та чарка", а Володимирові Блавацькому — посаду писаря у бюрі забезпечень" („Дума про Мамая").

Актори доклали усіх можливих зусиль, щоб зберегти театр в Америці, а проте, мусіли визнати себе переможеними: тоді еміґрація, заклопотана суворими обставинами нового життя, ще не мала сил і грошей на театр, тепер, — порівняно міцна і не бідна, — вже не має для того часу й сил. Адже за сто років від початку еміґрації з'явилось четверте покоління, якому досі важко було тримати зв'язки із неприступною давньою батьківщиною.

Український театр, та ще такий, що не дає ніякого прибутку, видавався американцям непотрібним, і він тихо вмер, а його драматург та останні актори хіба що можуть тепер тішитись спогадами та дослідженнями ретельних критиків. Публікація збірки творів Чолгана, власне, робить остаточний підсумок: гляньте, як воно тоді виглядало, про що співали, над чим сміялись, якими мріями втішались...

Видовища, які показували у театрі Ляндеку за творами Алексевича, виглядали безжурним калейдоскопом. То була суміш найрізноманітніших, різновартісних комедійних уривків. Старих, „з бородою" анекдотів, що їх актори грали весело й легко. Пародійних сцен, які висміювали заштамповані традиції виконання творів типу „Наталки Полтавки". Їх об'єднували рамки досить умовних сюжетних конструкцій, заснованих на перипетіях молодечих залицянь юнаків та людей старшого віку, що не втратили смаку до життєвих насолод.

Цей калейдоскоп у швидкому, бравурному темпі мчав разом із музикою, співами, танцями. Куди? До щасливого кінця. Непорозуміння розплутувались, недовіра й черствий практицизм побивались добротою, лагідністю й суцільним примиренням.

Здається, читач вже сподівається на виклад того, що ж саме відбувається у комедіях? А от цього не буде. Бо перед

(Закінчення на стор. 3)

Запізнілий...

(Закінчення зі стор. 2)

нами особлива драматургія, створена переважно для негайного театрального виконання, і зберігає вона свій внутрішній сенс тоді, коли її грають. Тоді сучасний зміст реприз, дотепів, анекдотів, сценічних фіглів-міглів та акторських жартів від-критий глядачеві й виконує свою ролю. З плином часу тьмя-ніють поклади гумору, припадають пилом. Стає незрозумі-лим — що там приваблювало й викликало нестримний сміх?

Твори такого типу, як правило, не друкують, — це театральне сьогодення, чудове своєю скороминущістю. Спроба росіян оживити зразки старого театрального гумору (збірник естрадних творів 20-их років „Москва с точки зрения") успіху не мала, бо змінився глядач і його настрій, його розуміння гумору.

Та не всі твори Алексевича підпадають під необов'язкову, досить вільну назву „кабаре", „еміґрантський фільм-водевіль із співами і танцями", „музична казка-каруселя" та інші. Є серед його п'єс дві, які я бачу на сцені тепер, в усякому разі рекомендувала б режисерам звернути на них увагу. Найперше — „Провулок св. Духа", твір про Львів та львів'ян, до того ж аранжований поезією Богдана Ігоря-Антонича. Це річ щира і вартісна, здатна жити і на великій, і на малій сцені. Тонке плетиво видовищ з давніх часів Львова овіяне любов'ю до його мешканців.

А другий твір — то коштовний подарунок театрам для підлітків, сценічна адаптація твору І. Франка „Лис Микита". Міцне, чисте слово, ясна композиція, спокуслива постать хитрого Лиса, який перемагає у зіткненнях з Вовком, — усе це зберігає привабливість, проситься на сцену, можливо, у мультфільм (не знаю, може, вже є такий за „Лисом Микитою"?).

Детальна аналіза книги Іларіона Чолгана не була моєю метою. Я хотіла привернути до неї увагу і представити ще незнаного на терені Наддніпрянщини діяча українського театру, який у важкі роки дарував глядачам веселу усмішку й хвилини розваги. Який дивиться на світ, як мені здалося, за давньою запорозькою приказкою — „Правда є хіба що у Бога і у мене трошки". Оте своє „і у мене трошки" Алексевич сказав вчасно, — чи так просто протендувати на більше? Він відкрив нам своє бачення світу, — це вже викликає повагу як будь-яка ясна позиція. Отож давайте порозуміємось із драматургом, поки він, на щастя, ще живий — продовж, доле, йому віку!

„Як одна велика родина"

М. Захарко — один із багатьох відзначених предсідником У. Дячук.

В неділю, 16-го жовтня, тут у приміщенні Українського Народного Дому зібралася численна громада з Округ Джерзі Сиґі, Нюарку, Пассейку та Перт Амбою, щоби відзначити 100-літній ювілей Українського Народного Союзу. У чудовій залі УНДому, де в усьому відчувається дбайлива рука справжнього господаря, учасників свята привітав голова Бенкетового Комітету і секретар 170-го Відділу УНСоюзу Володимир Білик. Він закликав присутніх до молитви, яку перевів парох церкви свв. Апостолів Петра і Павла в Джерзі Сиґі, о. Маріян Струць. Відтак під склепінням залі врочисто прозвучали державні гимни ЗСА та України, а В. Білик передав провадження програмою заступникові предсідника УНС д-рові Несторові Олесницькому.

Крім уже згаданих, на святі було представлено присутніх там предсідника УНСоюзу Уляну Дячук, касира Олександра Блаґітку, радного Андрія Кейбіду, колишнього предсідника УНС Йосипа Лисогора, ще зовсім недавнього секретаря УНС Володимира Сохана та інших. Були представники громад Джерзі Сиґі — від УККА Петро Палка, від Союзу Українок Америки — Анастазія Сибі, від ООЧСУ Василь Гева, від Організації Оборони Лемківщини Павло Фуґа та Володимир Блажейовський; Пассейк — голова Округи УНС Іван Хомко, від лемківської організації голова Ярослав Петрик і Володимир Кузик, від Української Централі Іван Зельонка, від „Самопомочі" голова Юліян Котляр, Ростислав Галабурда, Теодор Марчівський, від кредитівки Стефан Кіра, від 34-го, 42-го та 182-го Відділів Роман Микита, Василь Маруццак, Іван Блиха, Григорій Клименко, від Українсько-Американських Ветеранів Мартин Фриґ, від церковної громади Ярослав Гнатюк; Нюарк — голова Округи Роман Пиндус, координатор братської діяльности УНС і секретар 16-го Відділу Андрій Воробець, почесний голова Українсько-Американської Демократичної Асоціяції Михайло Матіяш, голова і секретар цієї асоціяції Кристофер Мелі та Марк-Антоній Дацківський, секретар УАК Ради Осип Труш, від Об'єднання Колишніх Вояків УПА Олександер Білевич; Перт Амбой — голова Округи Захарко, Юрій і Ярослава Крайник, Софія Лонишин, Ярослав Завійський. Представлені були також гості з Ню Йорку, Володимир Лучків, голова Ню Йоркської Округи; д-р Дмитро Боднарчук — від Українсько-Американських Ветеранів, голова Крайового Комітету відзначення Року Української Родини в ЗСА Варка Бачинська з чоловіком Яремою, від Організації Оборони Лемківщини — Мар'ян Кош.

З промовою на бенкеті виступила предсідник УНС і президент УАКРади У. Дячук. Відзначаючи 100-ліття Батька-Союзу, наголосила предсідник, маємо, передусім, від нинішньої української діяспори винести щиру й глибоку подяку піонерам першої забезпеченевої організації на Північно-американському континенті, які її започаткували. Засновники УНСоюзу твердо вірили в своє мотто: один усім не може помогти, але об'єднано всі одному легко допоможуть. Подяка наша належиться тим першопроходцям і їх послідовникам за витривалість і завзяття, з яким вони вибудовували тут церкви, народні доми, бібліотеки, що стали осередками духовного та культурного життя української громади за океаном і нині далі є такими. Ми мусимо виявити нашу вдячність за безліч провідників, яких виплекала наша організація і яким завдячуємо, між іншим, й нашу міцну фінансову базу.

Тепер перед нами стоїть надзвичайно важливе завдання й питання: як зміцнити життя Церков, громади, наші довголітні організації поповняючи людьми з молодшого покоління, щоб з часом вони перебрали провід і повели далі громаду до нових вершин. Можу сказати, що Головний Уряд УН Союзу, сказала предсідник, повсякчас дбає і пильно працює над тим, щоб у наші ряди допливала активна молодь. На минулій Конвенції делеґати зрозуміли потребу залучати союзову молодь до керівних органів і тому вибрали до проводу УНС 13 осіб молодого віку та молодих професіоналістів, які згодом матимуть великий вплив на дальше зростання й розвиток нашої установи. Тим самим відмолоджений Головний Уряд впливатиме на дальші рішення й долю нашої організації.

Базою нашої організації є передусім відділи та їх члени в громадах. У відділи притягнути молодь найкраще можуть наші чолові союзовці, секретарі чи предсідники. Але заохочувати молодь до плідної праці для УНСоюзу повинні всі наші члени.

Від часу, коли Україна стала незалежною, ми глибше запізналися з великими потребами українського народу. І кожний з нас, хто повертається з України в Америку, обіцяє собі в якийсь спосіб допомогти Україні. Для цього потворилося й більше організацій. Та мене нераз дивує, чому практично жодний з наших відділів не взяв собі за мету нести допомогу Україні під знаменом УНСоюзу? Тим більше, що це було й повинно залишатися довголітньою традицією нашої організації. Усі ми працюємо в громаді. Але дуже часто для інших організацій. Збираємо для них пожертви, але майже не підтримуємо Фонд Відродження України при УНСоюзі. Тому й сума зібраних тут пожертв з кожним роком маліє, тоді як наша акція допомоги набирає щораз ширших маштабів і, отже, вимагає відповідних фондів.

У. Дячук висловила певність у тому, що якщо відділи УНС будуть активніші, то ними серйозніше зацікавляться й ті, котрі або давно призабули про своє українське походження, або просто досі стоять остронь. Тому, щоб УНСоюз і надалі залишався активною організацією, мусимо включати до нього тих, які мають ажання і можливості робити щось доброго як для української спільноти в ЗСА, Канаді, так і в Україні. Я, — закінчила предсідник, — впевнена, що коли ми всі над тим гарно та сумлінно попрацюємо та докладемо якнайбільше наших зусиль, успіх не забариться, а добрі традиції і славна історія Українського Народного Союзу тільки примножуватимуться.

Як можна було переконатися на бенкеті, що своєю невимушеністю та не засушеною офіційністю скоріше мав атмосферу свята великої родини однодумців, активістів союзової діяльности не бракує. Доказом цього стало відзначення 54-ох активістів відділів пам'ятними відзначками. Такі були вручені предсідником УНСоюзу й родинам тих довголітніх секретарів відділів, котрі вже пішли від нас у засвіти.

Свято закінчилося спільною молитвою. У мистецькій програмі був прекрасний виступ вокально-інструментального ансамблю „Львів'яни" з Галичини, який виконав ряд українських пісень, а також запросив присутніх до танцю. Джерзі Сиґі вже давно засвітило свої вечірні вогні, коли учасники свята залишали залю Українського Народного Дому.

В. Романюк

Грецька місіонерська організація фінансує видання українських богослубових книг

В кінці цього літа у Київському видавництві „Воскресіння" вийшов у світ „Требник — чин святих таїнств, благословення, освячення та інші церковні моління на різні потреби" накладом 5,000 примірників.

Книга охоплює 630 сторінок друку і складається з двох частин: перша — це передрук „Требника", виданого Українською Православною Церквою в ЗСА, в який входять чини святих таїнств, похорон та деякі освячення, а друга — це передрук „Евхологіону або Требника", виданого Українською Православною Церквою в Канаді, і ця частина складається з освячень, благословень та молінь.

Нововидана книга є першим україномовним требником, друкованим в Україні, потребу якого гостро відчувало українське православне духовенство. До цього часу воно користується требниками, виданими на американському континенті, а коли таких не можна було придбати, то навіть російськомовними. Сьогодні ця проблема розв'язана, бо наклад зможе забезпечити усе духовенство та випускників семінарій достатньою кількістю примірників.

На останній сторінці требника є вміщена подяка жертводавцям, які фінансували видання цієї книги. На першому місці — це Катерина Валон, директор Світової православної місіонерської організації „Фос" (світло), яка докладає великих зусиль у зміцненні взаємин між грецькою і українською православними громадами. Вона, крім частинного покриття коштів цього видання, ще в 1992 році повністю фінансувала перевидання „Святкової й загальної мінеї", яка друкувалася вперше в Києві в 1927 році. Дальшими жертводавцями є Українське Православне Товариство св. Андрія в ЗСА, голова цього товариства Михайло Герець та парафія св. Миколая Австралійської Дієцезії УАПЦ.

До видання цього довгожданого требника особливих зусиль доклали директор видавництва Сергій Макаренко, його заступник Ярина Тимошенко та настоятель першої парафії УАПЦ в Києві протоієрей Андрій Власенко.

Благословив видання требника Патріярх Київський і всієї Руси-України Володимир (Романюк).

Нововиданий требник можна набути в книгарні Консисторії УПЦ в Бавнд Бруку, або в УП Товаристві св. Андрія, звертаючись на адресу: St. Andrew's Ukrainian Orthodox Society, 2635 Spruce Street, River Grove, Ill. 60171. Прихід з продажу требника в ЗСА є призначений на видання в Україні інших богослужбових книг українською мовою.

Н.Н.

Б. Ступка виступає у прем'єрі в Києві і незабаром прибуде до ЗСА

(Б. Бойчук) . З Києва наспіла вістка, що театр ім. Івана Франка поставив п'єсу Йонеско „Маячня удвох", яка втішається великим успіхом. Йонеско, який народився в Румунії, а жив у Парижі, належить до засновників та передових драматургів славного европейського театру абсурду.

В головних ролях цієї п'єси виступають Н. Лотоцька й Б. Ступка. Обоє вони грають теж у п'єсі „Тев'є Тевель", яка не сходить із сцени майже вісім років.

Як ми повідомляли в „Свободі" з 22-го вересня, Богдан Ступка приїжджає незабаром до Ню Йорку, щоб виступити в п'єсі Миколи Гоголя „Записки божевільного" в театрі „Ля МаМа". Цікаво, що режисером п'єси Йонеско в Києві був Василь Сечін, який режисерував теж „Записки божевільного".

П'єса „Записки божевільного" зображує психічний стан звичайного чиновника Поприщина, найбільшим досягненням і гордістю якого було гострення олівців у бюрі свого директора. Та, на нещастя для нього, він закохується в гарненькій дочці свого директора. Дочка ж мріє вийти заміж щонайменше за генерала, але врешті вдоволяється камер-юнкером. Розбитий такою болючою відмовою коханої та зранений соціяльними несправедливостями, Поприщин тратить психічний баланс.

Вистава чудово балянсується між ліричністю, гумором та смутком. Вона починається й кульмінується молитвою Поприщина й наглядача, наче символізуючи, що в обличчі Бога всі рівні.

„Записки божевільного" йтимуть у „Ля МаМа" в Ню Йорку від 25-го до 27-го листопада та від 1-го до 4-го грудня. Після того гастролюватимуть в Чикаго (9-10-го грудня), в Дітройті (11-го грудня), в Клівленді (14-го грудня), у Філядельфії (17-го грудня) та у Вашінґтоні (18-го грудня).

Вже можна набути квитки „Ля МаМа", тел.: (212) 475-7710.

Сцена із „Записків божевільного": Остап Ступка (зліва) — Наглядач, Богдан Ступка — Поприщин.

БЕЗ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ І КНИЖКИ НЕ БУДЕ УКРАЇНСЬКОЇ ДИТИНИ!

В Україні

(З інформацій УНІАР)

КИЇВ. — Колишній Президент України Леонід Кравчук сказав, що гривню можна вводити тільки після стабілізації фінансової системи. Грошова реформа може бути паралельною або одномоментною, але це залежить від того, чи нададуть фінансову допомогу міжнародні фінансові організації. А тим часом торгівля має перейти на світові ціни, сказав Президент.

КИЇВ. — Національний Банк України попередив комерційні банки, що одностороннє здійснення, або продажу валют розглядатиметься як порушення виданої ліцензії. Для всіх обмінних пунктів має бути встановлений початок і закінчення робочого дня, обмеження авансу в національній валюті, який забезпечує працю обмінного пункту протягом дня. Обмінні пункти продають чужоземну валюту за рахунок купленої за цей день. В кінці дня залишки чужоземної валюти мають бути здані в каси комерційних банків.

КИЇВ. — Першого листопода після півночі у київську лікарню ч. 14 зателефонував невідомий і сказав, що там підкладено бомбу, яка має вибухнути наступного дня близько полудня. Довелося евакувати усіх хворих і медичний персонал, однак тривога виявилася фальшивою, яка проте змусила працювати багатьох цілу ніч й нанесла великих шкод. Того ж дня на Андріївському узвозі з одного автомобіля відпав якийсь предмет, який виявився вибуховим пристроєм. Вибухівку знешкоджено за допомогою малопотужного заряду. Ніхто не постраждав, лише повідлітало скло у кількох будинках.

МИКОЛАЇВ. — Учасники засідання Ради соціяльного партнерства, за участю представників Обласної Ради, профспілок та Союзу Промисловців і Підприємців, ухвалили звернення до Президента України з вимогою зупинити дію постанови Кабінету Міністрів про підвищення цін, оскільки ситуація в області загострилася й загрожує вийти з-під контролі.

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

о. МАРІЯН ІВАХІВ член УНС Відд. 183-го Т-ва ім. гетьмана Івана Мазепи в Дітройті, Миш. помер 13-го червня 1994 р. на 36-му році життя. Нар. 1958 р. в Торонто, Канада. Членом УНС став 1990-го року. Залишив у смутку батька о. Петра і маму Ірину, сестру Терезю Тонкович з мужем Іваном і дітьми: Софією, Танею, Марком і Мірчиком, брата Зенона з дружиною Марійкою і дітьми: Данилом, Наталкою і Тимотеєм та брата Адріяна. Похорон відбувся 21-го липня 1994 року на цвинтарі св. Володимира в Оквіл, Онт.

Вічна Йому Пам'ять!

Петро Залуга, секр.

РОМАН О. ФЕДОРІВ член УНС Відд. 307-го Т-ва ім. митр. А. Шептицького в Бостоні, Масс. помер 27-го червня 1994 року на 83-му році життя. Нар. 1911 року в Чернівцях, Буковина, Україна. Членом УНС став 1969 року. Залишив у смутку дружину Ольгу з дому Остафійчук, дочку Ірину з мужем д-ром Богданом Слабим, троє внуків: д-р Наталку, Стефанію і Миколу та родину в Україні. Похорон відбувся 30-го червня 1994 року на цвинтарі Маунт Гоуп в Бенгор, Мейн.

Вічна Йому Пам'ять!

Дмитро Ґалонжка, секр.

ЛІКЕРКА БУРАК член УНС Відд. 206-го Т-ва „Запорозька Січ" у Вунсакеті, Р. Ай. померла 14-го липня 1994 року на 97-му році життя. Нар. 17-го лютого 1897 року в Україні. Членом УНС стала 1921 року. Залишила у смутку синів Стефана і Михайла, 4-ох внуків і двоє правнуків. Похорон відбувся 18-го липня 1994 року на укр. кат. цвинтарі св. Михаїла в Блексон, Масс.

Вічна Їй Пам'ять!

Леон Гардінк, секр.

МИХАЙЛО СЕВІЙ член УНС Відд. 161-го в Ембридж, Па. помер 10-го березня 1994 року на 69-му році життя. Нар. 19-го листопада 1924 року в Літодейл, Па. Членом УНС став 1959 року. Залишив у смутку 2 сестри Евелин Федуска і Мері Манік. Похорон відбувся 14-го березня 1994 року на цвинтарі свв. Петра і Павла в Ембридж, Па.

Вічна Йому Пам'ять!

Микола Дяковський, секр.

✻ ПРАЦЯ ✻

✻ РІЗНЕ ✻

✻ FUNERAL DIRECTORS ✻